

“TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında” Sazişin təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır**:

“TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında” 2009-cu il iyunun 16-da Çolpon-Ata şəhərində imzalanmış Saziş Azərbaycan Respublikasının ona dair qeyd-şərti ilə (qeyd-şərtin mətni əlavə olunur) təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 4 mart 2011-ci il
№ 73-IVQ

TRASEKA

TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında Saziş

1998-ci il sentyabrın 8-də Bakı şəhərində imzalanmış Avropa - Qafqaz -Asiya dəhlizinin inkişafı üzrə beynəlxalq nəqliyyat haqqında Əsas Çoxtərəfli Sazişin (ƏÇS), bundan sonra “Tərəflər” adlanacaq iştirakçısı olan dövlətlərin Hökumətləri,

multimodal daşımaların, yüklərin daşınmasının perspektivli növü hesab olunduğunu etiraf edərək,

nəqliyyat prosesinin bütün iştirakçılarının fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsi, multimodal daşımaların inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli şəraitin yaradılması və buna yardımın göstərilməsi məqsədilə,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Ümumi müddəalar

1. Hazırkı Saziş, yüklərin multimodal daşımalarının icrası zamanı, nəqliyyat təşkilatları, multimodal daşıma operatorları, yükəndərənər, yükalanlar, yük sahibi adından çıxış edən digər hüquqi və fiziki şəxslər arasındakı münasibətləri tənzimləyir və hər bir daşıma iştirakçılarının hüquq, öhdəlik və səlahiyyətlərini müəyyən edir.
2. Hazırkı Saziş bütün nəqliyyat növlərindən istifadə olunmaqla, Tərəflərin dövlətlərinin ərazilərində yerləşən, göndərmə və ya təyinat məntəqələri ilə, Tərəflərdən birinin dövlətinin ərazisində qeydiyyatdan keçən daşıyıcılar tərəfindən həyata keçirən dövlətlərin əraziləri üzrə tranzit və ya ƏÇS iştirakçı dövlətləri arasında yüklərin multimodal daşımaları sahəsində tətbiq edilir.
3. Hazırkı Saziş ƏÇS—ın iştirakçısı olan dövlətlərin iştirakçı olduqları digər beynəlxalq sazişlərdən irəli gələn Tərəflərin hüquq və öhdəliklərinə toxunmur.

Maddə 2

Məqsədlər

1. Multimodal daşımların inkişafının vahid hüquqi əsasını yaratmaq məqsədilə, Tərəflər hazırkı Sazişdə qeyd olunan təriflərdən istifadə etməklə və konsepsiyalara əsaslanmaqla qanunvericiliyin uzlaşdırılması üçün çalışacaqlar.
2. Tərəflər hazırkı Sazişin həyata keçirilməsi məqsədilə istifadə edilməsi üçün multimodal daşımların sənədləşmə formasını müəyyən edirlər.

Maddə 3

Təriflər

Hazırkı Sazişdəki təriflər aşağıdakı mənalara malikdir:

- a) **Multimodal daşıma (MD)** — yüklərin nəqliyyatın iki və ya daha çox növü vasitəsilə daşınması;
- b) **Multimodal daşıma haqqında müqavilə** — nəqliyyatın iki və ya daha çox növündən istifadə etməklə, yüklərin daşınmasına dair müqavilə;
- c) **Multimodal daşıma haqqında sənəd** — hazırkı Sazişin şərtlərinə əsasən, yükü çatdırma öhdəliklərini, həmçinin multimodal daşıma operatorları tərəfindən yükün qəbul edilməsini təsdiq edən və dövriyyə və ya qeyri-dövriyyə formasında (multimodal daşımların konosamenti, multimodal daşımların qaiməsi və ya istənilən digər qanuni formada) multimodal daşıma haqqında müqavilənin bağlanmasını təsdiq edən sənəd;
- d) **Multimodal daşıma operatoru (MDO)** — öz adından multimodal daşımanın təşkilini həyata keçirən, multimodal daşımlar üzrə köçürmə və ya qeyri — köçürmə sənədinin verilməsi vasitəsilə onun icrasına görə üzərinə tam məsuliyyət götürən və ya multimodal daşıma haqqında müqavilə imzalayan fiziki və ya hüquqi şəxs;
- e) **Daşıyıcı** — daşımanı faktiki olaraq və ya onun bir qismini həyata keçirən və ya multimodal daşıma operatoru olan və ya olmayan daşıma üzrə tam və ya qismən daşıma öhdəliyi götürən fiziki və ya hüquqi şəxs;
- f) **Yükgöndərən** — multimodal daşıma operatoru ilə multimodal daşımanın həyata keçirilməsi üçün müqavilə imzalamış fiziki və ya hüquqi şəxs;
- g) **Yükalan** — multimodal daşıma operatorundan yükü əldə etmək hüququna malik olan fiziki və ya hüquqi şəxs;
- h) **Çatdırılma** — multimodal daşıma haqqında müqavilənin şərtlərinə əsasən yükün yükalanə ötürülməsi;
- i) **GXH** — Beynəlxalq Valyuta Fondunun müəyyən edilmiş götürülmə üzrə xüsusi hüquq;
- j) **Yük** — müəyyən nəqliyyat vasitəsinin növü üçün daşınma qaydaları ilə müəyyən olunmuş tələblərə uyğun olaraq nəqliyyat vasitəsində daşınma üçün qəbul olunmuş əmlak;
- k) **Nəqliyyat vasitəsinin növləri** — dəmiryolu, avtomobil, dəniz, çay və hava nəqliyyatı.

Maddə 4

Sənədlər

1. Multimodal daşıma haqqında sənədin məzmunu:

- a) yükün ümumi xarakteri, yükün müəyyən edilməsi üçün zəruri olan məhsulun müvafiq kodu, müvafiq hallarda qeydlər - yükün təhlükəli xarakteri, yerlərin və ya əşyaların sayı, başqa formada göstərilmiş yükün brutto çəkisi və onun miqdarı, burada bütün bu məlumatlar yükgöndərən tərəfindən təqdim edildiyi kimi göstərilir.
- b) yükün xarici vəziyyəti;
- c) fraxtın məbləği;
- ç) MDO-nun adı və yerləşdiyi yer;

- d) yükçöndərənin adı;
  - e) yükalanın adı;
  - ə) MDO və ya onun səlahiyyətli şəxsi tərəfindən yükün qəbul olunduğı yer və tarix;
  - f) təyinat məntəqəsi (yükün çatdırılma yeri);
  - g) Əgər yükün təyinat məntəqəsinə çatdırılma tarixi və müddəti müqavilənin tərəfləri arasında birbaşa razılaşıdırılıbsa, yükün çatdırılma tarixi və müddəti;
  - ğ) multimodal daşıma haqqında sənədin verildiyi yer və tarix;
  - h) MDO-nun və ya onun səlahiyyətli şəxsin imzası;
  - x) əgər nəqliyyatın hər bir növü üzrə daşıma haqları müqavilənin tərəfləri arasında birbaşa razılaşıdırılıbsa, nəqliyyatın hər bir növü üzrə daşıma haqqı və ya valyutanın adı daxil olmaqla, yükalan tərəfindən ödənilməli olan daşıma haqları yaxud daşıma haqlarının onun tərəfindən ödənilməsinə dair digər qeyd;
  - 1) güman edilən daşıma marşrutu, istifadə olunan nəqliyyat növləri və yükün yükboşaltma məntəqəsi, əgər onlar multimodal daşıma haqqında sənədin rəsmiləşdirildiyi zaman məlumdursa;
  - i) səlahiyyətli orqanların qeydləri;
  - j) Tərəflərin milli qanunvericiliyinə zidd olmadığı təqdirdə tərəflərin multimodal daşıma haqqında sənədə əlavə olunmasını razılaşıdırıla biləcəyi digər məlumatlar;
  - k) istifadə olunan dillər.
2. Tərəflər TRASEKA strukturlarının vasitəsilə multimodal daşıma haqqında sənədin vahid formasını işləyib hazırlayacaq və təsdiq edəcəklər.

Maddə 5

Sığorta

1. Tərəflər MDO-nun öz öhdəliklərini sığortalamaq imkanına malik olmasının hüquqi əsasının təmin edilməsinə çalışacaqlar.
2. Tərəflər hazırkı Sazişin bu maddəsinin 1-ci bəndində qeyd olunanlara uyğun olaraq, müqavilə şərtlərindən asılı olmaqla, MDO-ya öz mülahizəsi ilə sığorta obyektini müəyyən etmək imkanı yaradacaqlar.

Maddə 6

MDO-nun məsuliyyəti

1. MDO - un məsuliyyəti onun yükü öz sərəncamına götürməsi anından yükün yükalanı veriləməsi anına qədər olan dövrü əhatə edir.
2. Bundan başqa, hazırkı Sazişə əsasən:
  - a) MDO özünün işçi və ya agentlərinin hərəkətlərinə və ya hərəkətsizliyinə görə məsuliyyət daşıyır, bir şərtlə ki belə agent və ya işçi öz xidməti vəzifələri çərçivəsində fəaliyyət göstərsin.
  - b) MDO daşıma haqqında müqavilənin icrası üçün xidmətlərindən istifadə etdiyi istənilən digər şəxsin hərəkətlərinə görə, belə hərəkətlər və ya hərəkətsizlik onun özü tərəfindən törədildikdə olduğu kimi, məsuliyyət daşıyır.
3. Hazırkı Sazişə əsasən, MDO-un öz üzərinə götürdüyü öhdəliklər yükün çatdırılması və ya onun çatdırılmasının təmin edilməsi üzrə hərəkətlər kimi müəyyən oluna bilər.
4. Hazırkı Sazişin müddəalarına əsaslanaraq, yük yükalanı aşağıdakı yollarla çatdırıla bilər:

- a) əgər multimodal daşıma haqqında sənəd dövriyyə sənədi kimi verilmişsə və "təqdim edən şəxsə" sənədi kimi tərtib olunubsa, bu zaman yük, multimodal daşıma haqqında sənədin əslini təqdim edən şəxsə verilir, və ya
- b) əgər multimodal daşıma haqqında sənəd dövriyyə sənədi kimi verilmişsə və qiymətli kağız orderi kimi tərtib olunubsa, bu zaman yük, müvafiq təslim yazısı ilə birlikdə multimodal daşıma haqqında sənədi təqdim edən şəxsə verilir, və ya
- c) əgər multimodal daşıma haqqında sənəd dövriyyə sənədi kimi verilmişsə və adlı kağız orderi kimi tərtib olunubsa, bu zaman yük, şəxsiyyəti təsdiq edən sənədləri və ya bu cür sənədin əslini təqdim edən səlahiyyətli şəxsə verilir; əgər sənədin əsl artıq əmrə əsasən və ya bank indossamentinə əsasən verilmişsə, bu maddənin (b) bəndinin müddəaları tətbiq olunur, və ya
- d) əgər sənəd qeyri-dövriyyə sənədi kimi verilmişsə, bu zaman yük şəxsiyyəti təsdiq edən sənədləri təqdim etməklə sənəddə yükalan qismində göstərilən şəxsə verilir, və ya
- e) əgər multimodal daşıma haqqında sənəd MDO-ya verilməzsə, yük yükəgöndərən tərəfindən göstərilən şəxsə və ya yükalanın və yaxud yükəgöndərən multimodal daşıma haqqında müqavilə üzrə təlimatlar vermək hüquqlarının ötürüldüyü şəxsə verilir.

Maddə 7

MDO-nun məsuliyyəti üçün əsaslar

1. MDO, yükün itirilməsi, korlanması və ya çatdırılmasının gecikdirilməsi onun və ya onun işçiləri və ya agentlərinin və ya multimodal daşıma haqqında müqavilənin icrası üçün xidmətlərindən istifadə etdiyi şəxslərin günahı və ya diqqətsizliyi üzündən yaranmadığını sübut edə bilmədiyi təqdirdə, MDO yükün itirilməsi və ya korlanması, habelə çatdırılmasının gecikdirməsi ilə nəticələnən həqiqi zərərə görə məsuliyyət daşıyacaqdır.
2. Yükün çatdırılmasında gecikdirilmə yük birbaşa olaraq müqavilə ilə müəyyən olunan müddət ərzində çatdırılmadıqda və ya belə müqavilə mövcud olmadıqda, konkret hallar nəzərə alınmaqla, vicdanlı multimodal daşıma operatorundan tələb olunması əqlabatan olan müddətdə baş verir.
3. Yük, müqavilədə müəyyən olunan müddətin bitməsindən sonra 30 təqvim günü ərzində çatdırılmadığı təqdirdə, tələb irəli sürmək səlahiyyətinə malik olan şəxs əks hallan təsdiq edən faktların mövcud olmamağı halında yükü itirilmiş hesab edə bilər.

Maddə 8

MDO-nun məsuliyyət həddi

1. Yükün xarakter və dəyəri yükün MDO-a verilməsindən qabaq yükəgöndərən tərəfindən təsdiq edildiyi təqdirdə və bunlar multimodal daşıma haqqında sənəddə onunla razılaşdırılmış olduğu təqdirdə, MDO yükün itkisinə görə, eləcə də yükün daşınması zamanı yükə dəymiş ziyanın məbləği dəyərində yaranmış zərərə görə tam həcmdə məsuliyyət daşıyır, korlanmış yükü bərpa etmək mümkün olmadıqda isə operator itirilmiş yükün dəyərinin əvəzini tam həcmdə ödəməlidir. Yükün dəyəri satıcının hesabında göstərilmiş yükün qiymətinə əsasən müəyyən olunur.
2. Yükün xarakteri və ya dəyəri yükəgöndərən tərəfindən elan olunmadığı bütün digər hallarda isə, MDO-nun yükün itkisinə, korlanmasına görə məsuliyyəti itirilmiş və ya korlanmış yükün brutto çəkisinin kiloqramına görə 8.33 GXH-ni aşmayan məbləğlə məhdudlaşır.
3. Yük itkisindən və ya korlanmasından başqa, yükün çatdırılmasında ləngimə nəticəsində itkilər, eləcə də dolayı zərər və ziyana görə MDO hər ləngimə sutkasına görə müqavilədə

razılaşdırılmış ödənişin 5 faizini aşmayan məbləğdə cərimə ödəyir. Yükün çatdırılmasının ləngiməsinə görə MDO-nun məsuliyyəti yüklərin multimodal daşıma haqqında müqaviləyə əsasən, daşıma haqqının 30 faizindən çox ola bilməz.

4. Yükün çatdırılmasında itki, gecikdirmə və ya korlanmasının belə itki, gecikdirmə və ya korlanmanın meydana gəlməsi ehtimalının dərk edilməsi ilə MDO tərəfindən qəsdən edilən hərəkətlərin və ya səhvinin nəticəsi olması sübut olunduğu təqdirdə, MDO məsuliyyəti məhdudlaşdırmaq hüququna malik deyildir.

Maddə 9

Yükün saxlanması hüququ

MDO, daşıma müqaviləsində digər hallar nəzərdə tutulmadığı təqdirdə, daşıma üzrə ona aid olan daşıma haqları və digər ödənişlərin təmin edilməsi məqsədilə onun sərəncamında olan yükləri saxlamaq hüququna malikdir.

Maddə 10 .

Yükgöndərən məsuliyyəti

1. Ümumi qayda olaraq hesab olunur ki, yükgöndərən MDO-ya yük haqqında xüsusilə yükün təhlükəli xarakteri haqqında bütün məlumatların təqdim edilməsinə təminat verir.
2. Yükgöndərən MDO-ya nəqliyyat sənədlərində yoxlanmamış, qeyri-dəqiq və ya natamam məlumatların göstərilməsi nəticəsində yaranan itkilər üzrə məsuliyyətdən azad edilməsinə və ya zərərin əvəzinin ödənilməsinə təminat verir.
3. Əgər multimodal daşıma haqqında sənəd onun tərəfindən digər şəxsə ötürülmüşsə, hətta bu halda belə yükgöndərən məsuliyyət daşıyır.
4. MDO-nun yükgöndərəndən zərərin ödənilməsi və məsuliyyətdən azad edilməsi təminatım əldə etmək hüququ heç bir halda yükgöndərəndən başqa digər istənilən şəxs qarşısında MDO-nun məsuliyyətini məhdudlaşdırmır.

Maddə 11

İddia müddəti

Yükün çatdırıldığı andan və ya yükün çatdırılmalı olduğu andan bir il ərzində verilmiş iddia mövcud olmadığı, yaxud hazırkı Sazişə əsasən yükün çatdırılmasının mövcud olmadığı yükə hazırlanan hazırkı Sazişin 7-ci maddəsinin 3-cü bəndinə uyğun olaraq yükü itirilmiş hesab etmək hüququnu təmin etdiyi təqdirdə, digər hallar haqqında razılıq əldə olunmadıqda, müqavilənin tərəfləri müqavilə üzrə istənilən məsuliyyətdən azad edilirlər.

Maddə 12

Mübahisələrin həlli

Hazırkı Sazişin müddəalarının tətbiqi və ya təfsiri ilə əlaqədar yaranan mübahisə və ya fikir ayrılıqları Tərəflər arasında danışıqlar və məsləhətləşmələr yolu ilə həll olunacaqdır.

Maddə 13

Əlavə və dəyişikliklərin edilməsi

1. Hazırkı Sazişə, Tərəflərin razılığı ilə, onun ayrılmaz hissəsi hesab olunan və protokollarla rəsmiləşdirilən əlavə və dəyişikliklər edilə bilər.
2. Dəyişikliklər və əlavələr haqqında protokolun qüvvəyə minməsi hazırkı Sazişin qüvvəyə minməsi üçün nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

Maddə 14

Depozitari

1. Hazırkı Sazişin depozitarisi hazırkı Sazişi imzalayan Tərəflərə onun təsdiqlənmiş surətlərini göndərən Azərbaycan Respublikasıdır.
2. Depozitari Tərəfləri hazırkı Sazişə digər dövlətlərin qoşulması və istənilən tərəflərdən birinə münasibətdə hazırkı Sazişin qüvvəsinin dayandırılması barədə məlumatlandırır.

Maddə 15

Qüvvəyə minmə, qoşulma və qüvvədə olma müddəti

1. Hazırkı Saziş müvafiq dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirilməsi haqqında dördüncü bildirişin Depozitariyə təqdim edildiyi tarixdən otuz gün sonra qüvvəyə minir.
2. Hazırkı Saziş, Depozitari tərəfindən diplomatik kanallar vasitəsilə alınmış onun bütün Tərəflərinin razılığı ilə istənilən dövlətin ona qoşulması üçün açıqdır.
3. Qoşulma haqqında sənədlər saxlanmaq üçün hazırkı Sazişin 14-cü maddəsində göstərilən Depozitariyə verilir.
4. Hazırkı Saziş qoşulan dövlətlər üçün Depozitariyə qoşulma haqqında sənədlərin təqdim edilməsindən otuz gün sonra qüvvəyə minir.
5. Hazırkı Saziş qeyri-müəyyən müddətə bağlanılır.
6. Əgər Tərəf hazırkı Sazişin qüvvəsini öz ərazisində dayandırmaq niyyəti haqqında Depozitarini altı ay əvvəl yazılı formada məlumatlandırdıqda, Sazişin qüvvəsi həmin Tərəfə münasibətdə dayandırılabilir.
7. İmzalanmış müqavilə, saziş və ya digər razılaşmalar üzrə öhdəliklər, hazırkı Sazişin müddəalarına uyğun olaraq, hətta Sazişin qüvvəsinin dayandırılmasından sonra da onların tam yerinə yetirilməsinə qədər öz qüvvəsini saxlayır.

Çolpon-Ata şəhərində, İssık - kul 2009-cu il iyunun 16-da bir əsl nüsxədə ingilis və rus dillərində imzalanmışdır, hər iki mətn eyni qüvvəyə malikdir.

Bunun təsdiqi olaraq, aşağıda imza edən Nümayəndə Heyətlərinin rəhbərləri və ya onların səlahiyyətli nümayəndələri hazırkı Sazişi imzaladılar.

Azərbaycan Respublikası
Hökuməti adından
İmza (qeyd-şərtlə)

Moldova Respublikası
Hökuməti adından

Ermənistan Respublikası
Hökuməti adından
İmza (etirazla)

Rumıniya Hökuməti
adından

Bolqarıstan Respublikası
Hökuməti adından

Tacikistan Respublikası
Hökuməti adından
İmza

Gürcüstan Hökuməti
adından
İmza

Türkiyə Respublikası
Hökuməti adından

Qazaxıstan Respublikası
Hökuməti adından

Özbəkistan Respublikası
Hökuməti adından

Qırğız Respublikası Hökuməti
adından

Ukrayna Hökuməti
adından

İmza

**TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında Sazişə dair
Azərbaycan Respublikasının
qeyd-şerti**

1. Azərbaycan Respublikası "TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında Saziş" in 1-ci maddəsinin 2-ci bəndinə istinad edərək bəyan edir ki, yuxarıda qeyd olunan Sazişdə ifadə edilmiş hüquqların, vəzifələrin və müddələrin heç birini öz ərazisindən keçən və başlanğıc, tranzit və ya son ərazisi Ermənistan Respublikasının ərazisi hesab olunan multimodal daşımalara münasibətdə tətbiq etməyəcəkdir.
2. Azərbaycan Respublikası bu qeyd-şərtin 1-ci bəndinin müddələrini bəndini istənilən vaxt dəyişdirmək və ya istisna etmək hüququnu özündə saxlayır. Digər Tərəflər hər hansı belə dəyişikliklər və ya istisnalar haqqında yazılı surətdə məlumatlandırılacaqlar.

İmza
16.06.2009

**2009-cu il iyunun 16-da Bişkekdə (Qırğız Respublikası) TRASEKA Hökumətlərarası
Komissiyasının nəqliyyat nazirlərinin Yeddinci İllik İclasının iştirakçısı olan dövlətlər
tərəfindən imzalanmış "TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında Saziş"ə dair
Azərbaycan Respublikasının qeyd-şərtinə Ermənistan Respublikasının etirazı**

Ermənistan Respublikası "TRASEKA multimodal daşımalarının inkişafı haqqında Saziş"ə dair Azərbaycan Respublikasının irəli sürdüyü qeyd-şərtə ciddi surətdə etiraz edir.

Azərbaycan Respublikasının qeyd-şərti Hökumətlərarası Komissiyanın başlıca sənədlərinə uyğun deyil və TRASEKA çərçivəsində nəqliyyat sahəsində çoxtərəfli regional əməkdaşlığın inkişafına maneçilik törədir.

İmza